

**Основно училище „ Свети Свети Кирил и Методий „
с. Бежаново, общ. Луковит, обл. Ловеч**

Утвърждавам :

Директор :

/ В. Манолов /

**Програма
за превенция на ранното напускане на училище
за учебната 2025 /2026 година**

ВЪВЕДЕНИЕ

Всеки гражданин в Република България има достъп до образователната система и възможност за развитие чрез образование, което в най-голяма степен съответства на неговите потребности, потенциал и цели и което осигурява успешна индивидуална и обществено-икономическа реализация и допринася за изграждане на динамична икономика на знанието и постигане на ускорен и устойчив икономически растеж, социална солидарност и качество на живота на местните общности и на страната. Преждевременното напускане на училище е сложно явление, което оказва сериозно влияние върху индивидуалните съдби на пряко засегнатите и благосъстоянието на техните семейства, върху възможностите за развитие на техните общности и върху цялостното социално-икономическо развитие на една страна в средносрочен и дългосрочен план. Превенцията и преодоляването на проблема изисква интегрирана политика и ангажираност на всички сектори и институции, свързани с образованието и с личностното и професионалното развитие на децата и младите хора в България. Училищната програма за намаляване дела на преждеременно напусналите ученици е разработена в съответствие с целите, залегнали в националните политики по превенция на ранното напускане на образователната система и комплекса от мерки на правителството в областта на образованието и социално-икономическото развитие.

ИДЕНТИФИКАЦИЯ НА ПРОБЛЕМА

Отпадането на ученици от училище е не само социален, но и педагогически проблем. Причините за това са комплексни. Корените на това

явление трябва да се търсят от една страна в семейната среда, в мотивацията на учениците за учебен труд, в слабия стремеж за личностна реализация в училищната среда, а от друга и в педагогическата колегия. В последно време се постигнаха добри резултати, като бе намален броят на отпадналите ученици в нашето училище, но се появила една друга категория ученици, които са застрашени от отпадане. Анализирайки проблема констатирахме, че учениците са в училище, но поради липса на интерес или слаби постижения в учебните занятия, допускат неизвинени отсъствия. Имат лоши прояви по отношение на дисциплина и междуличностно общуване в училище, както и голям брой слаби оценки, което неминуемо ги поставя в групата на застрашени от отпадане. В I-IV клас този проблем не е толкова изявен поради факта, че малките ученици са обгрижвани от един учител, който в повечето случаи е безспорен авторитет за тях. Там обаче се очертава друг проблем. В условията на обучение в преобладаваща билингвистична среда, обучението на писмен и говорим книжовен български език е затруднено и някои ученици трудно или въобще не се поддават на ограмотяване. Това от своя страна се явява в известна степен (но не изцяло) предпоставка за последващо затруднено обучение и развитие от V клас нагоре.

Проблемът с отпадащите и застрашените от отпадане ученици е особено силно изразен от V до VII клас. Затова е нужно да се предприемат спешни мерки от цялата педагогическа колегия със съдействието на ръководството, за да се намали, а в последствие и да се ликвидира този болен проблем.

ОСНОВНИ ПРИЧИНИ ЗА ПРЕЖДЕВРЕМЕННО НАПУСКАНЕ НА УЧИЛИЩЕ

А/ Икономически причини - безработицата, ниските доходи, пониженият жизнен стандарт и бедността поставят много деца в условия, водещи до повишен риск от отпадане от училище. В резултат на финансовите и икономически затруднения много деца са принудени да помагат на семействата си, което води до нарушаване на участието им в учебния процес.

Б/ Социални причини - родителска незаинтересованост, противоречия, конфликти, напрежение и кризи в семейството, отрицателно въздействие на домашната среда, функционална неграмотност или ниско образование на родителите, непълни семейства, деца и ученици в риск от извършване на противообществени прояви, ученици с поведение, което е трудно или е в конфликт със закона, домашно насилие, незачитане правото на избор на децата, налагането на строги наказания.

В/ Образователни причини - обхващат широк кръг проблеми: трудности в усвояването на учебното съдържание, липса на навици за учене, негативни нагласи на участниците в образователния процес и липсата на мотивация, качеството на учебниците.

Г/ Етнокултурни причини - Етнокултурното многообразие в съвременната българска образователна система се изразява в специфичните етнически, религиозни и езикови измерения. Силно действащите вътрешно групови норми и натискът на етнокултурните традиции сред

уязвими етнически общности и групи предопределят специфичните причини за преждевременното напускане на училище: липсва мотивация на родителите за получаване на образование от децата им и др.

Д/ Причини, свързани със здравния статус - в контекста на политиките за развитие на приобщаващото образование продължава тенденцията за интегриране на децата със специални образователни потребности в общообразователните училища.

Понятия и дефиниции, свързани с напускането от училище на ученици от образователната система преди придобиване на диплома за основно образование:

- рано напуснал училище ученик – ученик, който не успява да завърши обучението в училище с получаване на диплома (за основно образование) в обичайно предвидения за обучението срок.
- рано напускане на училище – процес като резултат, от който ученикът прекратява своето обучение в училище;
- ученик в риск от рано напускане на училище – ученик, при когото е налице дори една от причините (икономическа, социална, образователна или етнокултурна), водещи до повишаване на възможността (риска) за незавършване на училище

ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА:

1. Разработване и изпълнение на училищна политика за намаляване на риска от преждевременно напускане на образователната система чрез целенасочено единно въздействие, създаване на комплекс от мерки и сътрудничество на заинтересованите страни.
2. Идентифициране на рисковите фактори за преждевременното напускане на училище с оглед ограничаване на последиците от тях.
3. Усъвършенстване работата на педагогическия екип по разработване и изпълнение на училищната програма, в резултат намаляване броя на децата и учениците в риск от отпадане.
4. Разработване на разнообразни и ефективни мерки и дейности за превенция и намаляване на риска от преждевременно напускане на образователната система, както и индивидуално ориентирани корективни педагогически въздействия.
5. Изграждане на мотивация за посещение на училище и участие в живота на училищната общност
6. Намаляване на отсъствията по неуважителни причини
7. Мотивиране учениците за постигане на по-добър успех в училище
8. Изграждане на позитивен психологически климат в училището

ЦЕЛЕВА ГРУПА:

1. Учениците изпитващи трудности в обучението
2. Ученици с проблемно поведение

3. Ученици допуснали голям брой неизвинени отсъствия през изминалата учебна година
4. Ученици с проблемна семейна среда

НАШИТЕ ПРИНЦИПИ:

1. Всеки ученик може да бъде отличник!

1. Да открием тази област, в която даденият ученик е добър;
2. Да му помогнем да се превърне в отличник в тази област, като доразвие своите знания и умения по приемлив за обществото начин;
3. Чрез това, в което е добър да развие допълнителни знания и умения и в останалите области, които са заложи в учебните програми, т.е. да направи прехода от това, в което ученикът е отличник към останалото, в което обществото иска да бъде отличник.

2. Училището може да бъде привлекателно за всяко дете!

1. Да подпомагаме въвеждането на интеркултурно образование в училище – чрез ИУЧ, предметите от ЗУЧ – за да могат децата и родителите на всички ученици да видят своята култура в училище, както и за формиране на толерантност сред всички деца и родители;
2. Да подпомагаме качествено въвеждане на разнообразни дейности с цел разнообразяване на учебната програма и приближаването ѝ до потребностите на ученика. Да направим училището привлекателно място и за учениците, които не проявяват особен интерес към учебното съдържание.
3. Да създадем толерантна среда, която ученикът да почувства като своя, в която може да открие своето място.
4. Да осигурим равен достъп до качествено образование и приобщаване на всяко дете и на всеки ученик;
5. Да осигурим равнопоставеност и недопускане на дискриминация при провеждане на предучилищното и училищното образование;

МЕРКИ ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА РАННОТО НАПУСКАНЕ:

I Начален етап:

1. Идентифициране на деца в риск от отпадане.
2. Изготвяне на поименен списък от класните ръководители, в чиито класове има ученици със затруднения в ограмотяването.
3. Изготвяне на портфолио на тези ученици.
4. Определяне на ден от седмицата, в който родителите на тези ученици да бъдат запознани с постиженията на своите деца, а също така могат да се включват в занятията под формата «Аз уча мама и татко».

5. Използване на интерактивни методи и информационни технологии в УВР за разнообразяване на дейностите и повишаване на мотивацията за учебен труд.
6. Участие на всички желаещи ученици в тържества и програми, посветени на различни празници с цел изява на способностите им.
7. Организиране на състезания, конкурси, викторини и олимпиади с цел повишаване на увереността в собствените сили и самочувствието на учениците.
8. Насочване на учениците с обучителни трудности към групи за целодневна организация на учебния ден.

Отговорници : Д. Христова, В. Георгиева

II. Прогимназиален етап:

1. Създаване на дискуссионен клуб с учениците от VI и VII клас, в който да бъдат включени застрашените от отпадане ученици. В клубове с такъв формат да бъдат включени и ученици от IV и V класове, като в ръководството на тези клубове участват класните ръководители и ученици от ученическите активи.
2. Създаване на график за часове за консултации по отделните учебни предмети.
3. Изработване на личен профил на застрашените от отпадане ученици от класните ръководители (по образец) на V - VII клас.
4. Провеждане на анкета с тези ученици за установяване на проблема.
5. Изработване на индивидуален тематичен план за всеки ученик със слаби резултати, за преодоляване на изоставането по предмети (съдействие от ръководството)
6. Изработване на портфолио на учениците със слаби постижения по предмети от съответния учител, който преподава.
7. Провеждане на родителска среща с родителите на тези ученици, на която дават писмено съгласие за предприемане на съответните мерки (ако се наложи и наказателни) спрямо техните деца. Получават личен график с дните и часовете за консултации.
8. При положителни резултати, ученикът да бъде поощряван с грамота, която се прилага към личния му профил.
9. Използване на интерактивни методи и информационни технологии в УВР за разнообразяване на дейностите и повишаване на мотивацията за учебен труд.
10. Участие на всички желаещи ученици в тържества и програми, посветени на различни празници с цел изява на способностите им.
11. Организиране на състезания, конкурси, викторини и олимпиади с цел повишаване на увереността в собствените сили и самочувствието на учениците.
12. Насочване на учениците с обучителни трудности към групи за целодневна организация на учебния ден.

Отговорници: В. Георгиева, В. Златева, Н. Нейкова, М. Славов

ОСНОВНИ НАПРАВЛЕНИЯ В УЧИЛИЩНАТА ПРОГРАМА:

1. Повишаване на ефективността от дейността на педагогическия състав за намаляване на отпадането на учениците от училище.
2. Ангажиране на родителите в приобщаване към училищния живот и в кариерното ориентиране на тяхното дете.
3. Ключови елементи в подхода за превенция на ранното отпадане на децата от училище.
4. Завършване на степен на образование от ученици, застрашени от отпадане в училище.

ДЕЙНОСТИ:

1. Създаване и дейност на екипи за обхват за съвместна работа на институциите за обхващане и включване в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст.

Срок: постоянен
Отг.: директор

2. Работа на класните ръководители за превенция на отпадането на учениците от училище-план на класния ръководител и дейности.

Срок: постоянен
Отг.: класни ръководители

3. Проверка на електронните дневници на паралелките, за системна регистрация на отсъствията и оценките на учениците, както и вписването им в ученическите книжки.

Срок: постоянен
Отг.: директор

4. Посещение на класните ръководители в домовете /по възможност/ или провеждане на разговор на учителите и учителите ГЦОУД с родителите на учениците, които са застрашени от отпадане.

Срок: постоянен
Отг.: класни ръководители

5. Теми за превенция на отпадането на учениците от училище в плановете на класните ръководители – за всички паралелки, с цел засилване на грижата в училище за учениците в риск от отпадане.

Срок: м. септември 2025 г.
Отг.: класни ръководители

6. Проведени родителски срещи и индивидуални работни срещи с родителите на ученици, застрашени от отпадане.

Срок: постоянен
Отг.: класни ръководители

7. Осигуряване на здравословна и безопасна училищна среда чрез взаимодействие с други институции в училищната система и извън нея.

Срок: постоянен

Отг.: директор и класни ръководители

8. Дейности в училище, свързани с обгрижването на учениците – осигуряване на закуски, подкрепящи закуски, „Училищно мляко“ „Училищен плод“, безплатни учебници, включване в полезни и разнообразни активности и изяви.

Срок: постоянен

Отг.: директор и класни ръководители

9. Участие на училищното настоятелство и на родителите – за превенция и преодоляване на ранното отпадане на децата от училище.

Срок: постоянен

Отг.: директор

10. Засилване ролята на кариерното ориентиране на учениците като фактор при работа с деца, застрашени от отпадане, с оглед бъдещата им успешна реализация.

Срок: постоянен

Отг.: класни ръководители

11. Провеждане на тематичен педагогически съвет за споделяне на „добри“ педагогически практики и обмен образователни техники.

Срок: м. март 2026 година

Отг.: преподаватели

12. Обучаване на учителите в мотивационни умения- квалификация на учителите във връзка с темата за превенция на отпадането на учениците от училище.

Срок: постоянен

Отг.: директор

13. Засилване контролната дейност на директора / помощник – директора, по реализация с дейностите за намаляване на отпадането на учениците от училище.

Срок: постоянен

Отг.: директор и зам.- директор

14. Дейности по осъществяване на гражданско, здравно образование, екологично и интеркултурно в часа на класа чрез беседи, срещи, интерактивни подходи и др.

Срок: постоянен

Отг.: класни ръководители

15. Социализиране на децата от различни етнически групи, приобщаването им към училищния живот.

Срок: постоянен

Отг.: класни ръководители и преподаватели

16.. Осигуряване условия за ресурсно подпомагане на учениците със СОП .

Срок: постоянен

Отг.: директор и зам.- директор

17. Организиране на извънучилищни дейности, увеличаване на училищните прояви- спортни турнири, празници и др.

Срок: постоянен

Отг.: директор и класни ръководители

18. Осигуряване на постоянен достъп до спортните площадки на училището, физкултурния салон, компютърните кабинети и библиотеката.

Срок: постоянен

Отг.: директор и преподаватели

19. Включване на родителите в училищни мероприятия .

Срок: постоянен

Отг.: директор и класни ръководители

Очаквани резултати :

1. Повишаване на обхвата и превенция на отпадащите ученици.
2. Повишаване квалификацията на учителите в посока на формиране на умения за разпознаване на рисково поведение и използване на нови методи на работа при ученици с липсваща мотивация.
3. Осъществяване на дейности по интеркултурно образование-познаване на културата и традициите на етническите общности, населяващи Република България.
4. Използване на интерактивни методи на обучение като средство за провокиране и поддържане на ученическата активност.
5. Формиране на „умения за живот“ , които дават шанс на ученика за успешна реализация.

Настоящата програма е приета с решение на Педагогическия съвет - Протокол № 21/02.09.2025 г. и утвърдена със Заповед на Директора № 321 /03.09.2025 г.

**Основно училище „ Свети Свети Кирил и Методий „
с. Бежаново, общ. Луковит, обл. Ловеч**

Утвърждавам :

Директор :

/ В. Манолов /

**Програма
за превенция на ранното напускане на училище
за учебната 2025 /2026 година**

ВЪВЕДЕНИЕ

Всеки гражданин в Република България има достъп до образователната система и възможност за развитие чрез образование, което в най-голяма степен съответства на неговите потребности, потенциал и цели и което осигурява успешна индивидуална и общественно-икономическа реализация и допринася за изграждане на динамична икономика на знанието и постигане на ускорен и устойчив икономически растеж, социална солидарност и качество на живота на местните общности и на страната. Преждевременното напускане на училище е сложно явление, което оказва сериозно влияние върху индивидуалните съдби на пряко засегнатите и благосъстоянието на техните семейства, върху възможностите за развитие на техните общности и върху цялостното социално-икономическо развитие на една страна в средносрочен и дългосрочен план. Превенцията и преодоляването на проблема изисква интегрирана политика и ангажираност на всички сектори и институции, свързани с образованието и с личностното и професионалното развитие на децата и младите хора в България. Училищната програма за намаляване дела на преждеременно напусналите ученици е разработена в съответствие с целите, залегнали в националните политики по превенция на ранното напускане на образователната система и комплекса от мерки на правителството в областта на образованието и социално-икономическото развитие.

ИДЕНТИФИКАЦИЯ НА ПРОБЛЕМА

Отпадането на ученици от училище е не само социален, но и педагогически проблем. Причините за това са комплексни. Корените на това

явление трябва да се търсят от една страна в семейната среда, в мотивацията на учениците за учебен труд, в слабия стремеж за личностна реализация в училищната среда, а от друга и в педагогическата колегия. В последно време се постигнаха добри резултати, като бе намален броят на отпадналите ученици в нашето училище, но се появиха една друга категория ученици, които са застрашени от отпадане. Анализирайки проблема констатирахме, че учениците са в училище, но поради липса на интерес или слаби постижения в учебните занятия, допускат неизвинени отсъствия. Имат лоши прояви по отношение на дисциплина и междуличностно общуване в училище, както и голям брой слаби оценки, което неминуемо ги поставя в групата на застрашени от отпадане. В I-IV клас този проблем не е толкова изявен поради факта, че малките ученици са обгрижвани от един учител, който в повечето случаи е безспорен авторитет за тях. Там обаче се очертава друг проблем. В условията на обучение в преобладаваща билингвистична среда, обучението на писмен и говорим книжовен български език е затруднено и някои ученици трудно или въобще не се поддават на ограмотяване. Това от своя страна се явява в известна степен (но не изцяло) предпоставка за последващо затруднено обучение и развитие от V клас нагоре.

Проблемът с отпадащите и застрашените от отпадане ученици е особено силно изразен от V до VII клас. Затова е нужно да се предприемат спешни мерки от цялата педагогическа колегия със съдействието на ръководството, за да се намали, а в последствие и да се ликвидира този болен проблем.

ОСНОВНИ ПРИЧИНИ ЗА ПРЕЖДЕВРЕМЕННО НАПУСКАНЕ НА УЧИЛИЩЕ

А/ Икономически причини - безработицата, ниските доходи, пониженият жизнен стандарт и бедността поставят много деца в условия, водещи до повишен риск от отпадане от училище. В резултат на финансовите и икономически затруднения много деца са принудени да помагат на семействата си, което води до нарушаване на участието им в учебния процес.

Б/ Социални причини - родителска незаинтересованост, противоречия, конфликти, напрежение и кризи в семейството, отрицателно въздействие на домашната среда, функционална неграмотност или ниско образование на родителите, непълни семейства, деца и ученици в риск от извършване на противообществени прояви, ученици с поведение, което е трудно или е в конфликт със закона, домашно насилие, незачитане правото на избор на децата, налагането на строги наказания.

В/ Образователни причини - обхващат широк кръг проблеми: трудности в усвояването на учебното съдържание, липса на навици за учене, негативни нагласи на участниците в образователния процес и липсата на мотивация, качеството на учебниците.

Г/ Етнокултурни причини - Етнокултурното многообразие в съвременната българска образователна система се изразява в специфичните етнически, религиозни и езикови измерения. Силно действащите вътрешно групови норми и натискът на етнокултурните традиции сред

уязвими етнически общности и групи предопределят специфичните ситуации за преждевременното напускане на училище: липсва мотивация на родителите за получаване на образование от децата им и др. Д/ Причини, свързани със здравния статус - в контекста на политиките за развитие на приобщаващото образование продължава тенденцията за интегриране на децата със специални образователни потребности в общообразователните училища.

Понятия и дефиниции, свързани с напускането от училище от образователната система преди придобиване на диплома за основно образование:

- ранно напуснал училище ученик – ученик, който не успява да завърши обучението в училище с получаване на диплома (за основно образование) в обичайно предвидения за обучението срок
- ранно напускане на училище – процес като резултат, от който учението прекратява своето обучение в училище;
- ученик в риск от ранно напускане на училище – ученик, при когото налице дори една от причините (икономическа, социална, образователна или етнокултурна), водещи до повишаване на възможността (риска) за незавършване на училище

ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА:

1. Разработване и изпълнение на училищна политика за намаляване от преждевременно напускане на образователната система чрез целенасочено единно въздействие, създаване на комплекс от **МНА** и сътрудничество на заинтересованите страни.
2. Идентифициране на рисковите фактори за преждевременното напускане на училище с оглед ограничаване на последиците от тях.
3. Усъвършенстване работата на педагогическия екип по разработката и изпълнение на училищната програма, в резултат намаляване броя на децата и учениците в риск от отпадане.
4. Разработване на разнообразни и ефективни мерки и дейности за намаляване на риска от преждевременно напускане на образователната система, както и индивидуално ориентирани педагогически въздействия.
5. Изграждане на мотивация за посещение на училище и участие в училищната общност
6. Намаляване на отсъствията по неуважителни причини
7. Мотивиране учениците за постигане на по-добър успех в училищности
8. Изграждане на позитивен психологически климат в училището

ЦЕЛЕВА ГРУПА:

1. Учениците изпитващи трудности в обучението
2. Ученици с проблемно поведение

3. Ученици допуснали голям брой неизвинени отсъствия през изминалата учебна година
4. Ученици с проблемна семейна среда

НАШИТЕ ПРИНЦИПИ:

1. Всеки ученик може да бъде отличник!

1. Да открием тази област, в която даденият ученик е добър;
2. Да му помогнем да се превърне в отличник в тази област, като доразвие своите знания и умения по приемлив за обществото начин;
3. Чрез това, в което е добър да развие допълнителни знания и умения и в останалите области, които са заложени в учебните програми, т.е. да направи прехода от това, в което ученикът е отличник към останалото, в което обществото иска да бъде отличник.

2. Училището може да бъде привлекателно за всяко дете!

1. Да подпомагаме въвеждането на интеркултурно образование в училище – чрез ИУЧ, предметите от ЗУЧ – за да могат децата и родителите на всички ученици да видят своята култура в училище, както и за формиране на толерантност сред всички деца и родители;
2. Да подпомагаме качествено въвеждане на разнообразни дейности с цел разнообразяване на учебната програма и приближаването ѝ до потребностите на ученика. Да направим училището привлекателно място и за учениците, които не проявяват особен интерес към учебното съдържание.
3. Да създадем толерантна среда, която ученикът да почувства като своя, в която може да открие своето място.
4. Да осигурим равен достъп до качествено образование и приобщаване на всяко дете и на всеки ученик;
5. Да осигурим равнопоставеност и недопускане на дискриминация при провеждане на предучилищното и училищното образование;

МЕРКИ ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА РАННОТО НАПУСКАНЕ:

I Начален етап:

1. Идентифициране на деца в риск от отпадане.
2. Изготвяне на поименен списък от класните ръководители, в чиито класове има ученици със затруднения в ограмотяването.
3. Изготвяне на портфолио на тези ученици.
4. Определяне на ден от седмицата, в който родителите на тези ученици да бъдат запознавани с постиженията на своите деца, а също така могат да се включват в занятията под формата «Аз уча мама и татко».

5. Използване на интерактивни методи и информационни технологии в УВР за разнообразяване на дейностите и повишаване на мотивацията за учебен труд.
6. Участие на всички желаещи ученици в тържества и програми, посветени на различни празници с цел изява на способностите им.
7. Организиране на състезания, конкурси, викторини и олимпиади с цел повишаване на увереността в собствените сили и самочувствието на учениците.
8. Насочване на учениците с обучителни трудности към групи за целодневна организация на учебния ден.

Отговорници : Д. Христова, В. Георгиева

II. Прогимназиален етап:

1. Създаване на дискуссионен клуб с учениците от VI и VII клас, в който да бъдат включени застрашените от отпадане ученици. В клубове с такъв формат да бъдат включени и ученици от IV и V класове, като в ръководството на тези клубове участват класните ръководители и ученици от ученическите активи.
2. Създаване на график за часове за консултации по отделните учебни предмети.
3. Изработване на личен профил на застрашените от отпадане ученици от класните ръководители (по образец) на V - VII клас.
4. Провеждане на анкета с тези ученици за установяване на проблема.
5. Изработване на индивидуален тематичен план за всеки ученик със слаби резултати, за преодоляване на изоставането по предмети (съдействие от ръководството)
6. Изработване на портфолио на учениците със слаби постижения по предмети от съответния учител, който преподава.
7. Провеждане на родителска среща с родителите на тези ученици, на която дават писмено съгласие за предприемане на съответните мерки (ако се наложи и наказателни) спрямо техните деца. Получават личен график с дните и часовете за консултации.
8. При положителни резултати, ученикът да бъде поощряван с грамота, която се прилага към личния му профил.
9. Използване на интерактивни методи и информационни технологии в УВР за разнообразяване на дейностите и повишаване на мотивацията за учебен труд.
10. Участие на всички желаещи ученици в тържества и програми, посветени на различни празници с цел изява на способностите им.
11. Организиране на състезания, конкурси, викторини и олимпиади с цел повишаване на увереността в собствените сили и самочувствието на учениците.
12. Насочване на учениците с обучителни трудности към групи за целодневна организация на учебния ден.

Отговорници: В. Георгиева, В. Златева, Н. Нейкова, М. Славов

ОСНОВНИ НАПРАВЛЕНИЯ В УЧИЛИЩНАТА ПРОГРАМА:

1. Повишаване на ефективността от дейността на педагогическия състав за намаляване на отпадането на учениците от училище.
2. Ангажиране на родителите в приобщаване към училищния живот и в кариерното ориентиране на тяхното дете.
3. Ключови елементи в подхода за превенция на ранното отпадане на децата от училище.
4. Завършване на степен на образование от ученици, застрашени от отпадане в училище.

ДЕЙНОСТИ:

1. Създаване и дейност на екипи за обхват за съвместна работа на институциите за обхващане и включване в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст.

Срок: постоянен
Отг.: директор

2. Работа на класните ръководители за превенция на отпадането на учениците от училище-план на класния ръководител и дейности.

Срок: постоянен
Отг.: класни ръководители

3. Проверка на електронните дневници на паралелките, за системна регистрация на отсъствията и оценките на учениците, както и вписването им в ученическите книжки.

Срок: постоянен
Отг.: директор

4. Посещение на класните ръководители в домовете /по възможност/ или провеждане на разговор на учителите и учителите ГЦОУД с родителите на учениците, които са застрашени от отпадане.

Срок: постоянен
Отг.: класни ръководители

5. Теми за превенция на отпадането на учениците от училище в плановете на класните ръководители – за всички паралелки, с цел засилване на грижата в училище за учениците в риск от отпадане.

Срок: м. септември 2025 г.
Отг.: класни ръководители

6. Проведени родителски срещи и индивидуални работни срещи с родителите на ученици, застрашени от отпадане.

Срок: постоянен
Отг.: класни ръководители

7. Осигуряване на здравословна и безопасна училищна среда чрез взаимодействие с други институции в училищната система и извън нея.
- Срок: постоянен
Отг.: директор и класни ръководители
8. Дейности в училище, свързани с обгрижването на учениците – осигуряване на закуски, подкрепящи закуски, „Училищно мляко“ „Училищен плод“, безплатни учебници, включване в полезни и разнообразни активности и изяви.
- Срок: постоянен
Отг.: директор и класни ръководители
9. Участие на училищното настоятелство и на родителите – за превенция и преодоляване на ранното отпадане на децата от училище.
- Срок: постоянен
Отг.: директор
10. Засилване ролята на кариерното ориентиране на учениците като фактор при работа с деца, застрашени от отпадане, с оглед бъдещата им успешна реализация.
- Срок: постоянен
Отг.: класни ръководители
11. Провеждане на тематичен педагогически съвет за споделяне на „добри“ педагогически практики и обмен образователни техники.
- Срок: м. март 2026 година
Отг.: преподаватели
12. Обучаване на учителите в мотивационни умения- квалификация на учителите във връзка с темата за превенция на отпадането на учениците от училище.
- Срок: постоянен
Отг.: директор
13. Засилване контролната дейност на директора / помощник – директора, по реализация с дейностите за намаляване на отпадането на учениците от училище.
- Срок: постоянен
Отг.: директор и зам.- директор
14. Дейности по осъществяване на гражданско, здравно образование, екологично и интеркултурно в часа на класа чрез беседи, срещи, интерактивни подходи и др.
- Срок: постоянен
Отг.: класни ръководители

15. Социализиране на децата от различни етнически групи, приобщаването им към училищния живот.

Срок: постоянен

Отг.: класни ръководители и преподаватели

16. Осигуряване условия за ресурсно подпомагане на учениците със СОП.

Срок: постоянен

Отг.: директор и зам.- директор

17. Организиране на извънучилищни дейности, увеличаване на училищните прояви- спортни турнири, празници и др.

Срок: постоянен

Отг.: директор и класни ръководители

18. Осигуряване на постоянен достъп до спортните площадки на училището, физкултурния салон, компютърните кабинети и библиотеката.

Срок: постоянен

Отг.: директор и преподаватели

19. Включване на родителите в училищни мероприятия .

Срок: постоянен

Отг.: директор и класни ръководители

Очаквани резултати :

1. Повишаване на обхвата и превенция на отпадащите ученици.
2. Повишаване квалификацията на учителите в посока на формиране на умения за разпознаване на рисково поведение и използване на нови методи на работа при ученици с липсваща мотивация.
3. Осъществяване на дейности по интеркултурно образование- познаване на културата и традициите на етническите общности, населяващи Република България.
4. Използване на интерактивни методи на обучение като средство за провокиране и поддържане на ученическата активност.
5. Формиране на „умения за живот“ , които дават шанс на ученика за успешна реализация.

Настоящата програма е приета с решение на Педагогическия съвет - Протокол № 21/02.09.2025 г. и утвърдена със Заповед на Директора № 321 /03.09.2025 г.

ОУ „Свети Свети Кирил и Методий“ – с. Бежаново, общ. Луковит, обл. Ловеч

**УТВЪРЖДАВАМ:
ДИРЕКТОР:**

/Венцислав Манолов/

**ПРОГРАМА ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ
НА РАВНИ ВЪЗМОЖНОСТИ И ЗА ПРИОБЩАВАНЕ
НА ДЕЦА И УЧЕНИЦИ ОТ УЯЗВИМИ
ГРУПИ**

УЧЕБНА 2025 / 2026 ГОДИНА

I. УВОД

Приобщаващото образование представлява всеобхватен процес, който включва осигуряване на подкрепа и равни възможности за качествено образование, приемане индивидуалността на всяко дете, разнообразието от потребности на всички деца и включване на ресурси насочени към създаване на възможности за развитието и участието им във всички аспекти на живота в общността. Постигането на стандарта за приобщаващо образование изисква осигуряването на диференцирана грижа, педагогически подходи, съобразени с възрастовите особености, превенция на ранното напускане на училище, навременно систематизиране на наличната информация, с цел да се организира и оптимизира учебният процес, съобразно потенциала на учениците.

Настоящата програма цели да начертае целите и задачите на работа с деца и ученици от ОУ „Свети Свети Кирил и Методий“ – с. Бежаново, общ. Луковит, обл. Ловеч и урежда взаимоотношенията между институциите, във връзка с предоставянето на приобщаващо образование. Програмата е изготвена в съответствие с действащите стратегически и оперативни национални документи на централните ведомства, в изпълнение на държавната политика за предоставяне на равни възможности на всички българските граждани и за приобщаване на децата и учениците от уязвими групи.

Училищната програма се базира на:

- Закон за предучилищното и училищното образование;
- Наредба за приобщаващото образование
- Стратегия за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства;
- Закон за защита от дискриминация;
- Конвенция за борба срещу дискриминацията в областта на образованието.

Програмата включва редът и начините за оказване на обща и допълнителна подкрепа на всички деца и ученици, които имат необходимост от такива в училище, съобразно неговите лични интереси, потребности и нужди.

Уязвими групи в ОУ „Свети Свети Кирил и Методий“ – с. Бежаново, общ. Луковит, обл. Ловеч са деца и ученици, диагностицирани със специални образователни потребности, хронични заболявания, двигателни увреждания, деца и ученици в риск, деца и ученици, застрашени или жертва на насилие, деца с изявени дарби, деца-сираци и полусираци, деца-бежанци, деца от различни етнически групи и др. с други идентифицирани нужди.

II. Основна цел: Осигуряване в училището на подкрепа за равен достъп до качествено образование и за развитие на потенциала на всеки ученик с цел неговата личностна, професионална и гражданска реализация в обществото.

- ✓ Постигането на тази цел изисква определяне на уязвимите групи деца и прилагане на разнообразни мерки, съобразени със спецификата на всяка от тях.
- ✓ На учениците в системата на училищното образование се предоставя обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие.
- ✓ Подкрепата за личностно развитие се предоставя в съответствие с индивидуалните образователни потребности на всеки ученик.

III. Принципи на приобщаващото образование:

1. Гарантиране правото на достъп до училището на всяко дете най-близо до неговото местоживеене и на правото му на качествено образование
2. Гарантиране достъпа на всеки ученик до подкрепа за личностно развитие в зависимост от неговите индивидуални потребности с оглед възможността за възникване на затруднения в процеса на ученето и приобщаването и на необходимостта от подходяща подкрепа

3. Прилагане на диференцирани педагогически подходи, ориентирани към интересите и стимулиращи мотивацията на ученика, съобразени с възрастовите и социалните промени в живота му и адаптирани към способността му да прилага усвоените компетентности на практика
4. Приемане и зачитане на уникалността на всеки ученик –индивидуалните потребности и възможности, личностните качества, знанията, уменията и интересите, на които образователната институция трябва да отговори по подходящ начин, така че детето или ученикът да развие максимално своя потенциал;
5. Равнопоставеност и недопускане на дискриминация при провеждане на предучилищното и училищното образование, гаранции за които са създадените условия за обучение на всички деца и ученици заедно, независимо от трудностите и различията, които може да възникнат в процеса на ученето и научаването и при участието им в дейността на детската градина или училището;
6. Системен и цялостен подход на организация и сътрудничество на образователните институции в областта на приобщаващото образование на всички равнища – управление и екипност, използване на приобщаващи педагогически практики, създаване на сигурна и подкрепяща среда, участие на родителите, мониторинг на процеса и на качеството на подкрепата за личностно развитие, както и на влиянието им върху обучението и постиженията на децата и учениците;
7. Сътрудничество между всички участници в процеса на приобщаващото образование – училището, ученика, семейството и общността;
8. Намаляване на влиянието на социалните неравенства върху ученето и върху участието на учениците в дейността на училището;
9. Нетърпимост към дискриминиращите нагласи и поведение и подготовка на учениците за живот в приобщаващо общество;
10. Гъвкавост и динамичност на процеса на приобщаващото образование съобразно потребностите на учениците и в зависимост от спецификата на обществения живот.

IV. Мерки за осигуряване на обща подкрепа за личностно развитие на учениците:

Ранно оценяване на потребностите от подкрепа за личностно развитие

- 1.1 Ранно оценяване развитието на ученика и на риска от обучителни затруднения.
- 1.2 Определяне на необходимост от допълнителни подкрепа за ученици, които не владеят български език.
- 1.3 Оценка на индивидуалните потребности за предоставяне на допълнителна подкрепа.

Осигуряване на обща подкрепа за личностно развитие в училището

- 2.1 Гарантиране участие и изява на всички ученици в училището.
- 2.2 Включване в дейности за ранно оценяване, с оглед превенция на обучителните затруднения.
- 2.3 Организиране на дейности за стимулиране развитието на личностни качества, социални и творчески умения, занимания по интереси, участие в проекти, програми, форуми и в други изяви.
- 2.4 Библиотечно-информационно обслужване.
- 2.5 Поощряване с морални и материални награди.
- 2.6 Кариерно ориентиране на учениците.
- 2.7 Изграждане на позитивен организационен и психологически климат, включително чрез психологическа подкрепа.
- 2.8 Предоставяне на логопедични консултации, като превенция на комуникативни и обучителни затруднения.
Изготвяне на анализ и оценка на индивидуалните потребности на учениците, с цел установяване на необходимост от допълнителна подкрепа.
- 2.10 Изготвяне на индивидуален план за действие в случаите на необходимост.
- 2.11 Екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти;

3. Изграждане на позитивен психологически климат

- 3.1 Създаване на условия за сътрудничество, ефективна комуникация и отношения между всички участници в образователния процес.
- 3.2 Предоставяне на методическа помощ на учителите за превенция на насилието и за преодоляване на проблемното поведение на децата и учениците
- 3.3 Организиране на дейности за превенция на агресията и мотивация за преодоляване на проблемното поведение.
- 3.4 Прилагане на координирани и последователни усилия за осигуряване на благоприятна образователна среда и своевременно решаване на възникнали конфликти.
- 3.5 Групова работа с ученици; кризисна интервенция.
- 3.6 Поддържане на непрекъсната връзка и взаимодействие с родителите на учениците за справяне с проблемното им поведение и приобщаване към средата на училището.
- 3.7 При случаи на неизпълнение на задълженията, оказани в ЗПУО, след изчерпване на всички механизми на въздействие се налагат санкции според конкретния случай.

V. Мерки за осигуряване на допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата:

1. Оценяване на индивидуалните потребности на ученика за осигуряване на допълнителна подкрепа за личностно развитие.

- 1.1 Издаване заповед от директора на училището за сформирание на Екип, който да изготви оценка на ученика.
- 1.2 Изготвянето на оценката на индивидуалните потребности се извършва в съответствие с чл. 22 и чл. 187 от ЗПУО.
- 1.3 Оценката на индивидуалните потребности се извършва от следните специалисти: класни ръководители и ресурсен учител, в зависимост от конкретния случай
- 1.4 Оценката на индивидуалните потребности се извършва в срок от един до три месеца от началото на учебната година, при установяване на такава необходимост
- 1.5 Оценката се извършва съобразно определена рамка за оценка на индивидуалните потребности.
- 1.6 При несъгласие с оценката, родителят има право да подаде заявление до Директора на Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование/РЦПППО/ за повторна оценка на индивидуалните потребности.
- 1.7 При несъгласие на родителя за предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие, директорът на училището писмено уведомява съответния отдел за закрила на детето с цел осигуряване на най-добрия интерес на детето.
- 1.8 Допълнителна подкрепа за личностно развитие се осигурява и предоставя съгласно план за подкрепа на детето, след извършена оценка на индивидуалните потребности на детето.

2. Осигуряване на допълнителна подкрепа за личностно развитие в училището

Допълнителната подкрепа за личностно развитие се осигурява от училището.

Допълнителната подкрепа за личностно развитие се реализира чрез план за подкрепа на ученика.

- 2.3 Училището предоставя условия за равен достъп до образование, чрез осигуряване на достъпна архитектурна и физическа среда.

Училището изгражда при необходимост специализирана подкрепяща среда.

Училището предоставя достъпни средства за информация и комуникация.

Училището осигурява необходимите педагогически специалисти за допълнителна подкрепа.

2.7 Училището осигурява възможност за гъвкава и динамична организация на средата, според различните потребности на децата.

2.8 Училището осигурява при необходимост специализирани учебни програми.

2.9 Директорът на училището, в което се обучават по-малко от 9 деца със СОП, може да изпрати заявление до директора на съответния РЦПППО за осигуряване на необходимите специалисти.

2.10 Училището осъществява подкрепа за преход между отделните етапи, степени на образование на учениците в системата на образованието.

3 Екип за подкрепа за личностно развитие на ученика в училището

3.1 Екипът за подкрепа за личностно развитие се създава със заповед на директора на училището за конкретно дете със СОП, с изявиени дарби или в риск за всяка учебна година.

3.2 В екипа участват: класни ръководители и ресурсен учител.

3.3 Екипът осъществява дейностите по допълнителната подкрепа за личностно развитие на детето.

3.4 Екипът за подкрепа за личностно развитие изготвя два пъти годишно доклад до Директора, съдържащ оценка за развитието на ученика, за постигнатите цели и за резултатите от обучението, за използваните педагогически средства и методи на работа.

3.5 Директорът на училището изпраща за одобрение до директора на РЦПППО решението за предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие на ученик със СОП, изготвено от екипа за подкрепа за личностно развитие в 3-дневен срок от извършване на оценката.

3.6 При условие, че не може да сформира екип за подкрепа за личностно развитие на ученик със СОП, директорът на училището изпраща заявление до директора на РЦПППО за извършване оценка на индивидуалните потребности на ученика.

VI. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ ПО ПРОГРАМАТА

Дейности	Срок	Отговорник	Забележка
Идентифициране на ученици, които имат необходимост от обща подкрепа	постоянен	класни ръководители, учители	
Екипна работа на учителите от даден клас	постоянен	класни ръководители, учители	при необходимост
Определяне на координатор на екипа за оказване на подкрепа	до 01.10.2025 г.	директор	
Обсъждане на обобщената информация за индивидуалния напредък и необходимостта от конкретни мерки за обща подкрепа,	до 14 дни след подаване на анализа от класните ръководители	класни ръководители и координиращ екип	при необходимост

изготвяне на индивидуални планове за действие			
Оценка на потребността от допълнителна подкрепа на деца и ученици в риск, с хронични заболявания и тези с изяви дарби	при необходимост	екип за личностно развитие, сформиран за конкретния случай	
Осъществяване на конкретна обща и допълнителна подкрепа, проследяване на напредъка, корекции в плана при необходимост	На 3 месеца	екип за личностно развитие, сформиран за конкретния случай	
Награждаване на ученици	текущ	директор, заместник-директор	при и по определен повод за поощрение
Дейности на училищната библиотека, свързани с четивна грамотност	постоянен	завеждащ библиотека	да се направи по повод Деня на книгата
Представяне на дейности по интереси в училището	16.09.2025 г.	учители в ГЦОУД	
Стимулиране на личностни изяви на деца и ученици от уязвими групи	постоянен	класни ръководители	
Кариерно ориентиране и консултиране в класовете от 3 до 7	01.12.2025 г., 01.05.2026 г.	класни ръководители	
Осигуряване на ресурсно подпомагане в рамките на училището	постоянен	Директор	
Идентифициране на ученици със СОП	постоянен	класни ръководители, учители, ресурсен учител	
Оценка на потребности на ученици със СОП	постоянен	ресурсен учител и екип	не по-късно от 3 месеца след идентифициране на нуждата
Превантивни мерки за недопускане отпадане от училище	постоянен	директор, зам.-директор, учители	
Разглеждане на теми, свързани с превенция на насилието и тормоз	постоянен	директор, зам.-директор, учители	

Организиране и провеждане на “Училище за родители“	01.03.2026 г.	директор, екип	при желание от родителите
Стимулиране участието на деца с изяви дарби в състезания и олимпиади	постоянен	учители	
Стимулиране участието на деца и ученици от различни етнически групи в състезания и олимпиади	постоянен	учители	
Съвместни дейности с МКБППМН	целогодишно, по график	УКБППМН, директор, районна администрация	
Обучение на педагогически специалисти за работа в мултикултурна среда	по график, заложен в план за квалификация	директор, председатели на МО	

VII. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

За изпълнението на Програмата важно значение има сътрудничеството между всички пряко ангажирани институции, неправителствения сектор и местната общност. Всички участници в образователния процес (семейство, детска градина, училище, институции, НПО) трябва да бъдат еднакво отговорни и ангажирани за постигането на поставените цели.

Програмата за предоставяне на равни възможности и за приобщаване на деца и ученици от уязвими групи е приета с решение на Педагогическия съвет - Протокол № 21/02.09.2025 г. и утвърдена със Заповед на Директора № 321 /03.09.2025 г.